

Forvaltningsrett for kommunal landbruksforvaltning

Trine Gevingås
seniorrådgiver/jurist

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

24.05.2024

Saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven

- Hvorfor har vi saksbehandlingsregler og hvor finnes de?
    - Forvaltningsloven, særlige saksbehandlingsregler på vårt område, ulovfestet rett, bl.a. forbudet mot usaklig forskjellsbehandling
    - Reglene sier noe om hvordan vi skal opptre når vi utøver myndighet for å sikre avgjørelser med riktig innhold
    - Det handler om enkeltpersoners rettssikkerhet og ivaretagelse i møte med myndighetene
-

Trinn 1

Vi får en søknad til
behandling

Saksbehandlingstid,
foreløpig svar,
innhenting av
saksopplysninger
(§§ 11a og 17)

Saken skal avgjøres uten ugrunnet
opphold

Foreløpig svar/varsel om
saksbehandlingstid dersom ikke vedtak
innen en måned

Forvaltningen har ansvar for at saken er så
godt opplyst som mulig før vedtak treffes.

- Parten har rett til å gjøre seg kjent med opplysninger som kommer fram under saksbehandlingen

Forhåndsvarsel - når er det nødvendig? (§ 16)

- Part som ikke ved søknad eller på annen måte har uttalt seg, skal varsles før vedtak treffes og gis anledning til å uttale seg.
- Varselet skal gjøre rede for hva saken dreier seg om og eller inneholde det som er nødvendig for at parten får til å ivareta sine interesser.
- Kravet om kontradiksjon er samtidig noe mer enn et vern av partens rett til å motsi argumenter og påstander som er trukket inn i saken. Det kvalitetssikrer beslutningsprosessen ved at den som kjenner saken best – parten – får bidra til å opplyse saken.

Veiledningsplikten - vår service mot publikum (§ 11)

- Veiledningsplikt innenfor **vårt saksområde**.
  - Regler og praktiseringen av disse
  - Saksbehandlingen. Peke på forhold som kan få betydning for resultatet.
  - Parter og andre interesserte skal gis mulighet til å ivareta sine interesser.
  - Omfanget av veiledningen må tilpasses det enkelte forvaltningsorgans situasjon og kapasitet til å påta seg slik virksomhet.
  - Veiledningen må tilpasses den enkelte.
  - Avgrense mot privatrettslige forhold, som vi ikke skal veilede om.

Fortvila beitekonflikt i hytteområde: Kommunen måtte arrangere «fredsmøte»

Hytteegnarar seier dei er redde for å gå på tur. Bønder seier dei er bekymra for beitedyra sine. Det heile har tilspissa seg dei siste åra.

Åshild Slåen

Journalist

Ragnhild Moen Holø

@nrkragnhild

Journalist

Vi rapporterer frå **Kvamsfjellet/Sk**
i Nord-Fron

Publisert i går kl. 07:55

Oppdatert i går kl. 15:22

Møter med parten, notater m.m. (§ 11d)

«I den utstrekning en forsvarlig utførelse av tjenesten tillater det, skal en part som har saklig grunnlag for det gis adgang til å tale muntlig med en tjenestemann ved det forvaltningsorgan som behandler saken.»

«Blir det ved muntlige forhandlinger, konferanser eller telefonsamtaler av en part gitt nye opplysninger eller anførsler av betydning for avgjørelsen av saken, skal de såvidt mulig nedtegnes eller protokolleres. Det samme gjelder iakttagelser tjenestemannen gjør ved befarings m.m.»

Trinn 2

Vedtaket skal skrives

Hva må vedtaket inneholde? Regler, fakta og vurdering. (§ 25)

Hva er hjemmelen for vedtaket? Lov og relevant § som regulerer forholdet, retningslinjer i rundskriv, kommunens egne retningslinjer.

Hvilke fakta ligger til grunn for vedtaket? Fremheve de avgjørende opplysningene. «Er de faktiske forhold beskrevet av parten selv eller i et dokument som er gjort kjent for parten, er en henvisning til den tidligere framstilling tilstrekkelig. I tilfelle skal det i underretningen til parten vedlegges kopi av framstillingen.»

Vi har mottatt to konsesjonssøknader til behandling i forbindelse med et makeskifte mellom Rennebu kommune og Benedicte og Stian Engen. Det er normalt kommunen som behandler konsesjonssøknader i første instans, men ikke når kommunen er part i saken jf. forskrift om overføring av myndighet til kommunen m.fl. § 1 andre ledd.

Benedicte og Stian Engen har søkt om konsesjon på sitt erverv av gnr. 63 bnr. 304 i Rennebu kommune. Det er kommunen som er selger av denne parsellen på 20,78 dekar som består av høybonitet skog. I tillegg følger det med fiskerett i Orkla langs elvestrekningen på denne eiendommen. Gnr. 63 bnr. 304 er ubebygd og regulert til landbruksformål. Parsellen vil bli et tillegg til den landbrukseiendommen som konsesjonssøkerne eier fra før. Kjøpesummen er avtalt til kr. 207 840.

Rennebu kommune har søkt om konsesjon på sitt erverv av gnr. 83 bnr. 34 og 35. Benedicte og Stian Engen er selgere av disse eiendommene. Formålet med kommunens erverv er å etablere avløpsrensaneanlegg, reservevannkilde for vannforsyning på Berkåk mv.

Gnr. 83 bnr. 34 er på totalt 4 dekar og består av høybonitets skog. Denne parsellen er i kommuneplanens arealdel avsatt til LNFR-område, og skal benyttes til reservevannkilde for Berkåkvannverk. Avtalt kjøpesum er kr 40 165.

Gnr. 83 bnr. 35 er en parsell på 6,9 dekar som består av 2,9 dekar produktiv skog og 4 dekar annet markslag. Dette er et nedlagt slamdeponi som Rennebu kommune skal overta og følge opp etter gjeldende regelverk. I gjeldende kommuneplan er eiendommen delvis avsatt til LNF-område og avtalt kjøpesum er kr. 165 000.

Vi viser ellers til de opplysningene og vurderingene som går fram av kommunens oversendelsesbrev datert 12.03.2024.

Rettslig grunnlag:

Begge ervervene er konsesjonspliktige etter lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven).

Konsesjonsloven har til formål å regulere og kontrollere omsetningen av fast eiendom for å oppnå et effektivt vern om landbrukets produksjonsarealer, og slike eier- og bruksforhold som er mest gagnlige for samfunnet.

Vurdering:

Begge konsesjonssøknadene kommer som følge av et makebytte. Det anses derfor hensiktsmessig å behandle søknadene samlet.

Ved erverv av eiendom som består av skog eller annen utmark skal priskontroll unnlates, uavhengig av eiendommens størrelse. Alle tre konsesjonseiendommene går inn under dette unntaket. Prisen vurderes derfor ikke.

Konsesjonseiendommene ligger ved Berkåksmoen. Rennebu kommune erverver arealene for etablering av reservevannkilde for vannforsyning på Berkåk, samt et areal som er benyttet til offentlig slamdisponering. Det er av stor samfunnsmessig betydning å sikre tilgang til drikkevann ved eventuelle hendelser i tilknytning til hovedvannkilden. Det samme gjelder for kommunens overtakelse av det gamle slamdeponiet. Benedicte og Stian Engen erverver en skogteig som har felles grense med den landbrukseiendommen de eier fra før. Det å innvilge konsesjon i dette tilfellet gir en god driftsmessig løsning, styrker næringsgrunnet for landbruksdriften og bidrar til å opprettholde dagens bosetting på deres eiendom.

Samlet sett vil de to ervervene gi samfunnsgagnlige eier- og bruksforhold i tillegg til at hensynet til helhetlig ressursforvaltning ivaretas. Vi kan etter dette ikke se at det er forhold som taler imot at konsesjon innvilges, og det fattes følgende

Vedtak: Med hjemmel i konsesjonsloven §§ 1 og 9 innvilges Benedicte og Stian Engen konsesjon på sitt erverv av gnr. 63 bnr. 304. Konsesjonseiendommen vil etter dette inngå i den driftsenheten som Engen eier fra før.

Med hjemmel i konsesjonsloven §§ 1 og 9 innvilges Rennebu kommune konsesjon på sitt erverv av gnr. 83 bnr. 34 og 35.

Nærmere om vurderingsdelen av begrunnelsen (§ 25 tredje ledd)

- Dette er den delen av vedtaket hvor vi skal vise hvordan reglene er anvendt på de faktiske opplysningene
- Må vise hvordan vi har utøvd skjønnet, hvilke forhold har vært avgjørende for resultatet?
- Rettspraksis: § 25 tolkes i lys av ulovfestede regler om for forsvarlig saksbehandling ved inngripende vedtak. Begrunnelsen må være så omfattende at det er mulig å se hva som er vektlagt. Jo mer skjønn som utøves, desto større krav til begrunnelsen.

Trinn 3

Vedtaket blir påklaget

Hva må vi først ta stilling til? (§§ 28 og 29)

- Har klageren rett til å klage?
  - Part eller annen med rettslig klageinteresse
- Har klagen kommet innen fristen, og hvis ikke – er det grunn til å akseptere fristoversittelsen?
- Må avvise klagen dersom disse vilkårene ikke er oppfylt. Avvisningsvedtak kan påklages.
  - Forskjellen på avvisning og avslag: å avvise er noe vi gjør når det ikke er grunnlag for å realitetsbehandle.

Kommunen kan ta klagen til følge og gjøre nytt vedtak.

- Kommunen må foreta de undersøkelsene som klagen gir grunn til, f.eks. dersom klagen inneholder opplysninger som ikke er vurdert tidligere
- Andre parter må varsles om klagen og gis rett til å uttale seg
- Kan ta klagen til følge og fatte nytt vedtak dersom kommunen finner at klagen er begrunnet
  - Vedtaket er feil
  - Ikke til skade for klager

Å forberede saken for klageinstansen.

- Vurdere argumentene i klagen
  - Vurdere om det er behov for ny innhenting av fakta
  - I saksutredningen: peke på forhold som er spesielt viktige for kommunen
  - Saksbehandling for et politisk utvalg
    - Legge til rette for at utvalget kan fatte et avvikende vedtak med holdbar begrunnelse
  - Alle saksdokumenter oversendes klageinstansen
  - Kopi av saksframstilling til partene
-